

Vår referanse:

Deres referanse:

Dato:

17.06.2022

Høringsvar – Avvikling av godkjenningsordningen Fritt behandlingsvalg (FBV)

Kort oppsummering av standpunkt:

Ordningen med fritt behandlingsvalg er viktig for pasienter som er i behov av et tilbud som ikke finnes i det offentlige eller trenger et tilbud med alternativ gjennomføring. Ordningen medfører større valgmulighet, noe som gir pasienter med særskilt behov for en god relasjon til behandleren flere muligheter til å finne riktig behandler. Videre er det økte mangfoldet i tilbud fordelaktig for pasienter med særskilt behov for god kjemi med behandleren.

Brukerutvalget ser ulempene dagens ordning medfører for helseforetakene og det offentlige, men er samtidig opptatt av at pasientenes behov blir ivaretatt. Å avvikle dagens ordning uten at tilbudet fra de offentlige sykehusene (inkludert anbudsavtaler) først blir styrket vil kunne medføre økt ventetid og dårligere behandlingstilbud for pasientene.

Det fremkommer i evalueringsrapporten at godkjenningsordningen har medført økt mangfold i behandlingsmetoder, noe som er et gode for pasientene. For å ivareta dagens mangfold i behandling foreslår brukerutvalget at dagens avtaler mellom private og HELFO overføres til helseforetakenes anbudsavtaler for dermed å sikre mangfoldet, samt øke den offentlige kontrollen.

Brukerutvalget er positiv til at de regionale helseforetakene i 2022 har fått i oppdrag av departementet å sikre tilgjengelig kapasitet når godkjenningsordningen avvikles. Brukerutvalget mener det er viktig at tilsvarende kapasitet og et tilsvarende tilbud er reelt før ordningen avvikles.

Brukerutvalget er positive til at samme instans bestiller og betaler for tjenestene. Dette vil gi bedre muligheter for planlegging og mer oversiktlige tjenester for behandlere, pasienter, brukere og pårørende.

Likeverdige tjenester: Evalueringsrapporten viser at det i hovedsak er resurssterke som benytter seg av ordningen, noe som er i kontrast til prinsippet om likeverdige tjenester. Ved avvikling av godkjenningsordningen FBV bør det legges til rette for mer oversiktlige tjenester, både for pasienter og behandlere.

Fritt sykehusvalg, som da blir systemet videre, vil også i utgangspunktet favorisere de som kan finne fram i systemet. Det er derfor viktig også å jobbe for at terskelen for å benytte dette systemet blir så lav som mulig, ikke minst for minoriteter og mennesker som ikke behersker digitale løsninger og norsk språk.

Overbehandling er et stort og kostbart problem. Fragmenterte helsetjenester bidrar til at utredninger og annet som tidligere har vært gjennomført ønskes gjort på nytt. Videre vil fragmentering av helsetjenestene gjøre samarbeid og informasjonsutveksling vanskeligere, noe som igjen er med på å bidra til økt overbehandling.

Informasjon om avviklingen: Det blir viktig at pasientorganisasjoner, fastleger og andre som henviser får god informasjon om hva avviklingen innebærer og hvilke tilbud som skal erstatte dagens system. Videre bør det i god tid innen FBV-ordningen avvikles utarbeides informasjonsmaterieill til pasienter, brukere og pårørende som er tilgjengelig fysisk på sykehusene og hos fastleger, samt digitalt. Det kan videre utformes informasjonsfilmer da det er enklere for visse pasient- og brukergrupper.

Konkrete forslag/innspill fra brukerutvalget:

- At avviklingen først finner sted når HF-ene gjennom egen virksomhet eller anbud har et tilsvarende godt og variert tilbud.
- At de som i dag mottar behandling får fullføre behandlingen uten en tidsfrist på 6 måneder.
- At det gjennomføres en grundig kartlegging av dagens kompetanse og tilbud hos private som videreføres i den nye ordningen.

Konklusjon.

Brukerutvalget ser de ulike argumentene for og mot ordningen. Brukerutvalget er for avviklingen, men anbefaler at dagens ordning videreføres til et tilsvarende tilbud blir opprettet i HF-ene.

Med vennlig hilsen

Brukerutvalget Helse Sør-Øst RHF

Aina Nybakke

leder